

Fran Govekar : V krvi

O avtorju

Fran Govekar se je rodil 9. decembra 1871 na Igu in odraščal v učiteljski družini. Pozneje je na Dunaju študiral medicino, vendar je študij po štirih letih opustil. Leta 1897 se je vrnil v Ljubljano, kjer je sledila poroka z učiteljico Minko Vasič. Govekar je postal tudi eden glavnih urednikov Slovenskega naroda, k sodelovanju pa je vabil tudi mlajše pisatelje, med njimi tudi Ivana Cankarja. Urejal je tudi revijo Slovan in delal v gledališču, kjer je namesto Cankarjevih dram uprizarjal svoje, čemur pa je javnost nasprotovala in leta 1906 je moral odstopiti. Umrli je v Ljubljani leta 1949.

Velja za začetnika naturalizma na Slovenskem. Okoli 1895 je po [Zolajevem](#) in francoskem zgledu razglasil t.i. novo strujo. Njegova najpomembnejša dela so: povest *Ljubezen in rodoljubje*, povest *Sama svoja* (1895), zbirka zgodb *O te ženske*, roman *V krvi* (1896) in dramatisacija Levstikovega *Martina Krpana*.

Vsebina

Glavna oseba romana je zelo lepo dekle z imenom Tončka, ki izhaja iz revne meščanske družine. Njen oče je bil dolga leta pisar, a je izgubil službo, saj zaradi starosti ni bil več sposoben opravljati dela. Mati pa je prodajala loterijske srečke po mestu, bila je alkoholičarka, rada se je predajala različnim moškim.

Ko je bila Tončka malo starejša, je mati pijana zmrznila na barju, zato je morala končati šolanje in se pri 13 letih zaposliti v tovarni. Vse do takrat je bila zgledno, pobožno dekle, tam pa je spoznala Alenko, starejšo delavko, ki jo je vpeljala v svet moških in zabave. Čez nekaj let je Tončki umrl še oče, nato pa se je morala preseliti v hišo uspešnega odvetnika Karla Pajka in njegove bolne žene, da bi pomagala pri gospodinjskih opravilih.

Karol Pajk pa svoje žene ni ljubil, z njo se je oženil le zaradi denarja. Nova gospodinjska pomočnica Tončka pa je bila lepa, stara le 17 let in stari odvetnik se je zaljubil vanjo. Ko je Tončka z njim zanosila, sta morala le še počakati, da njegova žena umre, potem pa sta se poročila onadva.

Šest mesecev po poroki sta dobila sina Božidarja, za njegov krst so priredili veliko zabavo, po kateri pa je Tončka svojega moža prevarala s polkovnikom Jeklerjem, ki ji je zatrjeval, da jo ljubi, nato pa je moral poslovno oditi na Dunaj. A njuno skrivnost je še prej izdal svojim prijateljem, ki pa so nato z anonimnim pismom in spletkami obvestili Karla Pajka, da ga žena vara. Pajk je seveda pobesnel, Tončka pa tega ni prenesla, zato je spakirala vse svoje imetje in pobegnila na Dunaj k Jeklerju.

Jekler jo je sprejel, do nje se je obnašal zelo ljubeznivo, ni pa ji povedal, da že ima zaročenko in da njo le izkorišča. Na Dunaju se je za Tončko začelo razuzdano življenje. Z Jeklerjem in njegovim prijateljem je hodila na zabave, cele dneve je pila in kockala. Ko je izvedela, da se

je Jekler poročil in preselil v Benetke, se je vse le še poslabšalo, ponovno se je začela družiti z Alenko iz tovarne pred leti in piti še več.

Medtem sta se Tončka in Karol Pajk tudi že ločila, a odvetnik je kmalu po ločitvi umrl zaradi zastrupitve z alkoholom, ko so proslavljali njegovo zmago na volitvah.

Tončka se po treh letih življenja na Dunaju vdaja alkoholu, moškimi in brezdelju. Pogreša svojega sina Božidarja, za katerega skrbi Pajkov prijatelj. Zaveda se, da je bolje zanj, da ga ne vzgaja ona, hkrati pa se zaveda tudi svojega propada. Spozna, da je za njeno življenje kriva mati, saj je ona ravno tako bila alkoholičarka, živela podobno kot Tončka in na koncu svojega propadanja umrla sredi močvirja.

Analiza romana

Govekarjev roman *V krvi strokovnjaki* označujejo kot edini pomembnejši slovenski naturalistični roman. Pisatelj zagovarja naturalistično načelo, da je človek produkt dednosti, časa in okolja. Tončka je tako propadla le zaradi življenja njene matere, ki je bila ravno tako prostitutka in alkoholičarka. Vse dokler ni spoznala Alenke (vpliv okolja), je bila zgledno dekle.

Pisatelj je z romanom *V krvi* posnemal glavnega naturalističnega avtorja Emila Zolaja. Sklada se z njim po težnji, da razlaga propadanje glavne osebe zaradi podedovanosti in življenjskega okolja brez vpliva svobodne volje.

S tem delom Govekar moralno kritizira vrhove slovenske meščanske družbe (odvetnik, zdravnik, sodnik...). Ravno zaradi te ostre kritike Govekar izstopa od evropskega naturalizma in se bolj uvršča med evropske kritične realiste. Pisatelj je sprejemal le nekatere prvine evropskega naturalizma, želel je ohraniti družbeno kritiko in moraliziranje, kar pa nasprotuje osnovnemu naturalizmu.

Nastanek romana

Pisatelj je leta 1895 v časopisu bral novico o veliki družini, v kateri so se že peto generacijo pojavljale nemoralnost, kleptomanija in tuberkuloza. Sprva je to idejo uporabil v kratki črtici, nato pa ugotovil, da je snovi preveč za tako kratko besedilo, zato je dodal še sliko slovenske meščanske družbe in nekaj o politiki, nastal je roman, ki je prvič izhajal v Ljubljanskem zvonu leta 1896.

Tema, motivi, ideja

Tema romana je dednostna teorija, saj skozi celo zgodbo pisatelj opisuje vpliv dednosti Točkine mame na hčerko. Motivi so: meščanstvo, revščina, alkoholizem, ljubezen, nezvestoba, izdajstvo, prostitucija, propad. Ideje romana so: "Denar je sveta vladar", "Jabolko ne pade daleč od drevesa" in "Vse se vrača, vse se plača".